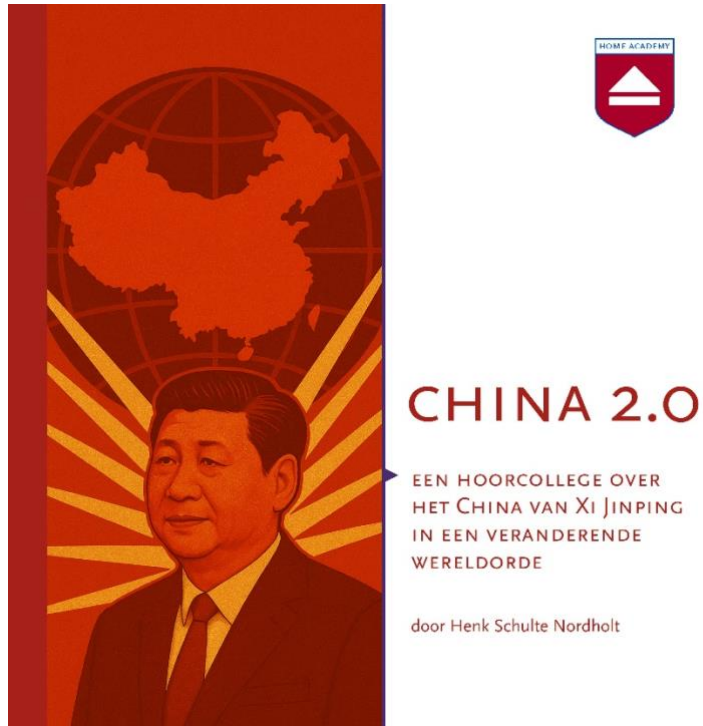

Bijlage bij het hoorcollege *China 2.0*

Inhoudsopgave

[Over Henk Schulte Nordholt](#)

[Over Bob Kommer Studio's](#)

[College 1. De idee van China](#)

[H1. Poging tot een definitie van China](#)

[H2. De cultuur van China](#)

[H3. De politieke filosofie van China](#)

[College 2. Het historische China](#)

[H4. Keizertijd](#)

[H5. Ontregeling door het Westen](#)

[H6. De Republiek China](#)

[College 3. Het China van Xi Jinping](#)

[H7. Het China voorafgaand aan Xi Jinping](#)

[H8. Xi Jinping: van autoritair naar totalitair](#)

[H9. Het economisch succes van China](#)

[College 4. De Chinese wereldorde](#)

[H10. De explosie van China's internationale macht](#)

[H11. De ideologische onderbouwing van China's machtsuitbreiding](#)

[H12. De toekomst van China en de dreiging voor de liberale wereldorde](#)

[Aanbevolen literatuur](#)

[Colofon](#)

Henk Schulte Nordholt

Drs. Hendrik (Henk) Schulte Nordholt studeerde Sinologie in Leiden en is al meer dan veertig jaar actief betrokken bij China. Hij werkte er jarenlang voor achtereenvolgens het Ministerie van Economische Zaken, ABN AMRO en zijn eigen bedrijf Hofung Technology. Naast zijn zakelijke carrière is Henk Schulte Nordholt al jaren actief als schrijver en spreker over China. Hij schreef vier boeken, vele artikelen en treedt regelmatig op als Chinadeskundige op seminars en workshops. Zijn speciale expertise betreft het samenspel van geschiedenis, cultuur, politiek en economie. Niet als wetenschapper, maar als iemand die kennis van die onderwerpen weet te vervlechten met een jarenlange praktijkervaring van zaken doen.

Opgenomen i.s.m. Bob Kommer Studio's

Bob Kommer Studio's, opgericht in 1952, is één van de oudste geluidsstudio's van Nederland. Naast het verzorgen van geluid voor diverse natuur- en animatiefilms, doet Bob Kommer Studio's al meer dan 20 jaar het 6-kanaals surround geluid van Omniversum en andere IMAXtheaters in Europa. De studio wordt ook gebruikt voor o.a. het inspreken van luisterboeken en het opnemen van hoorcolleges.

Kijk voor meer informatie op www.bobkommer.com

Synopsis van het hoorcollege *China 2.0*

College 1. De idee van China

H1. Poging tot een definitie van China

- “China” is moeilijk te definiëren; westerlingen projecteren vaak hun eigen idealen.
- Lin Yutang: China is een enorme, ongrijpbare existentie.
- Historische namen: Qin (internationaal) en Zhongguo (“Middenrijk”).
- China zag zichzelf als Tianxia: het centrum van de beschaafde wereld.
- Grenzen en namen veranderden voortdurend; twee soorten dynastieën (Chinese en niet-Chinese).
- De eenheidsgedachte is cultureel en filosofisch, niet etnisch of geografisch.

H2. De cultuur van China

- China is geen etnisch homogene natie; mythe van één volk.
- 56 officieel erkende minderheden, feitelijk onderdrukt en geassimileerd.
- Chinese schrift is de belangrijkste eenheidsfactor.
- “Honderd Namen” (het volk) vs. de “Mandarijnen” (elite).
- Agrarische traditie, voorouderverering, beperkte mobiliteit en weinig besef van buitenland.
- Mandarijnen gevormd via examens → meritocratie; rol van het schrift en Confuciaanse waarden.
- Ideaal van de Junzi (edele mens): overreding door moreel voorbeeld.
- Filosofie: innerlijke deugd = basis voor maatschappelijk en politiek leiderschap.

H3. De politieke filosofie van China

- Axiale tijdperk (800–300 v.Chr.): opkomst van Confucianisme, Taoïsme en Legalisme.
- Confucianisme: hiërarchie en morele plicht; basis voor staatsorde.
- Legalisme: mens is slecht, wet en straffen moeten orde afdwingen.
- Taoïsme: tegenbeweging; persoonlijke vrijheid, afstand tot maatschappij.
- Moderne relevantie: onder Xi samensmelting van Confucianisme (ziel) en Legalisme (discipline).
- Stabiliteit belangrijker dan ideologie; systeem uiteindelijk innerlijk instabiel.

College 2. Het historische China

H4. Keizertijd

- 2000 jaar wereldmacht; dynastieke cyclus: bloei → consolidatie → verval.
- Innovaties: papier, buskruit, drukkunst, kompas.
- Handel via Zijderoutes, bloeiende steden (Song-periode).
- Na 15e eeuw: afsluiting, Grote Muur, gemiste Industriële Revolutie.
- Rond 1800 nog 30% wereld-BNP; huidig regime wil herhaling van dynastiek verval voorkomen.

H5. Ontregeling door het Westen

- 19e eeuw: verval Qing-dynastie, opstanden (Taiping), natuurrampen.
- Westerse en Japanse inmenging → “Eeuw van Vernedering”.
- Verlies van Hongkong, Taiwan, buitenlandse concessies.
- Gevolgen:
 - Legitimatie CCP: einde buitenlandse overheersing.
 - Diepe nationale vernedering → nationalistisch sentiment.
 - Herstel van oude territoria (Taiwan, Z-Chinese Zee, Tibet, Mongolië).
 - Zelfversterkingsbeweging: moderniseren zonder verwesteren (Zhongti xiyong).

H6. De Republiek China

- 1911: val Qing, oprichting Republiek o.l.v. Sun Yatsen (“Vader des Vaderlands”).
- Drie Beginselen van het Volk:
 - Minzu – nationalisme
 - Minquan – volksmacht/democratie met orde
 - Minsheng – sociaal welzijn
- Democratisch experiment mislukte: moord op Song Jiaoren → macht Yuan Shikai.
- Japanse agressie (1931–1945) → zwakke Republiek.
- Burgeroorlog tussen KMT en CCP → overwinning Mao (1949).
- Les: buitenlandse dreiging en binnenlandse chaos legitimeren sterke centrale macht.

College 3. Het China van Xi Jinping

H7. Het China voorafgaand aan Xi Jinping

- Periode Mao: ideologisch, utopisch communisme → massa-campagnes, miljoenen doden.
- Xi’s familie vervolgd tijdens Culturele Revolutie.
- Deng Xiaoping (na 1978): pragmatisme, economische hervorming, geen democratie.
- Groei en modernisering, maar macht bij CCP-oligarchie.
- “Socialisme met Chinese kenmerken” diende machtsbehoud, niet ideologie.

H8. Xi Jinping: van autoritair naar totalitair

- Xi’s beleid: controle over partij, burgers en bedrijven.
- Doel: CCP permanent aan de macht, burger gehoorzaam en ideologisch correct.
- Drievoudige structuur:
 1. Partij: 90 miljoen leden moeten *Xi Jinping Thought* studeren.
 2. Burgers: digitale controle, censuur, meldplicht, lokale partijkaders.
 3. Bedrijven: partijvertegenwoordigers in besturen, toezicht op nationaal belang.

- Vrije pers en onafhankelijk denken verboden; 7 verboden onderwerpen (Qi bu jiang).
- China evolueert van autoritaire naar totalitaire staat.

H9. Het economisch succes van China

- Plan *Made in China 2025*: technologische onafhankelijkheid, leiderschap in AI, EV's, energie.
- Doelen: minder afhankelijk van Westen, hogere productiviteit, zelfvoorziening.
- Succes in wind/zon/batterijen; achterstand bij chips.
- Oorzaken succes: talent, ondernemersdrang, subsidies, overheidssteun.
- Problemen:
 - Overcapaciteit, deflatie, jeugdwerkloosheid >20%.
 - Kapitaalvlucht en lage consumptie.
 - Structurele ongelijkheid (Guo fu min qiong).
 - Groei essentieel voor legitimiteit regime ("performance stability").

College 4. De Chinese wereldorde

H10. De explosie van China's internationale macht

- Sunzi's strategie: onzichtbare dominantie.
- Economische en technologische macht i.p.v. militaire expansie.
- Grootste handelsnatie; infrastructuurprojecten (Belt & Road).
- Doelen Foreign Direct Investments (FDI): grondstoffen, productie buiten heffingen, exportoverschot.
- Digitale Zijderoute: technologie, betalingssystemen, surveillance.
- Invloed via internationale organisaties (nieuwe terminologie: "gedeelde toekomst").
- BRICS en "sharp power": cyberoorlog, spionage, intimidatie diaspora.

H11. De ideologische onderbouwing van China's machtsuitbreiding

- Xi's leer: Socialisme met Chinese kenmerken voor een nieuw tijdperk.
- Twee ideologische bronnen:
 1. Mao's strijdmentaliteit – tegen vijanden, focus op nationale veiligheid.
 2. Nationale renaissance – herstel Qing-grenzen, dominantie in Oost-Azië.
- Doel: wereldinvloed met minimale strijd, maximalisatie van macht.
- Taiwan als grootste obstakel: democratie en high-tech bedreigen CCP-legitimiteit.

H12. De toekomst van China en de dreiging voor de liberale wereldorde

- China lijkt sterk, maar interne zwakheden ondermijnen duurzaamheid:
 - Corruptie, economische stagnatie, ongelijkheid, vergrijzing.
 - Censuur, gebrek aan participatie, vervreemding elite-volk.
- Mogelijke scenario's:
 1. Repressiever regime na Xi.
 2. Hervorming richting "democratie met Chinese kenmerken".
- Westen moet verenigd blijven, China benoemen als totalitaire staat.

- Economische samenwerking met voorwaarden (FDI-toetsing, exportcontroles).
- Slotgedachte: hoop blijft bij het Chinese volk – intelligent, veerkrachtig, niet xenofob.
- Citaat Liu Xiaobo: streven naar een vrij, democratisch en constitutioneel China.

Aanbevolen literatuur

B. ter Haar, *Het Hemels Mandaat – De geschiedenis van het Chinese Keizerrijk*, Amsterdam, 2010

J.D. Spence, *The search for Modern China*, New York, 1990

W.J.F. Jenner, *The Tyranny of History – The Roots of China's Crisis*, London, 1992

E.L. Shaughnessy, *China* (vertaald in het Nederlands), Utrecht, 2009

K. van der Leeuw, *Het Chinese denken*, Den Haag, 1994

J. Needham, *Science and Civilization in China*. Serie boeken gestart in 1954, London

M. Leonard, *Wat denkt China? – De nieuwe wereldorde volgens Chinees model*, Amsterdam, 2008

Lin Yutang, *My country and my people*, Singapore, 2001 (voor het eerst uitgegeven in 1935)

Steve Tsang and Olivia Cheung, *The Political Thought of Xi Jinping*, Oxford, 2024

Kevin Rudd, *On Xi Jinping: How Xi's Marxist Nationalism is Shaping China and the World*, Oxford, 2024

Ian Johnson, Sparks, *China's Underground Historians and their Battle for the Future*, Oxford, 2023

Tsering Shakya, *The Dragon in the Land of Snows - A History of Modern Tibet since 1947*, Columbia University Press, 1999

Desmond Shum, *Red Roulette: An Insider's Story of Wealth, Power, Corruption, and Vengeance in Today's China*, London, 2021

Chris Miller, *Chip War - The Fight for the World's Most Critical Technology*, New York, 2022

Colofon

Home Academy geeft hoorcolleges uit voor thuis en onderweg. Direct te downloaden of onbeperkt te beluisteren in de Home Academy Club. Interessante onderwerpen, van geschiedenis tot natuurwetenschappen, voorgedragen door boeiende sprekers. Zo kan je kennis opdoen in de auto, in de trein, op de fiets of thuis op de bank. Download de Home Academy app voor het beluisteren van onze hoorcolleges op een mobiel of tablet.

Kijk verder op www.home-academy.nl

Uitgave	Home Academy Publishers Middelblok 81 2831 BK Gouderak Tel: 0182 – 370001 E-mail: info@home-academy.nl
----------------	--

Opname	Bob Kommer (Den Haag, najaar 2025)
Stem Inleiding	F.C. van Nispen tot Sevenaer
Muziek Intro	Cok Verweij
Mastering	Frits de Bruijn
Vormgeving	Floor Plikaar

© Hoorcollege Copyright 2025 Home Academy Publishers B.V.

ISBN 978 90 8530 286 5

NUR 686, 77, 78

Alle rechten voorbehouden. Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen, mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, uitgeleend, verhuurd, uitgezonden, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door (foto)kopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaand schriftelijk toestemming van de uitgever.